

Polis Örgütünde Üç Tarz-ı Pragmatizm

Savaş ŞİMŞEK¹

Özet

Polis Örgütü, güvenlik hizmetini yerine getiren bir kurumdur. Fakat bu hizmeti yerine getirirken kim ya da kimlerle fayda veya çıkar ilişkisi içerisinde olduğu da açıklanması gereken konulardan biridir. Geniş anlamda ele alındığında modern toplumlarda Polis Örgütü sadece kendisine görev veren devletle kalmayıp aynı zamanda topluma ve kendisine de hizmet etmektedir. Bu çalışmada polisin doğrudan hizmet kitlesi olan devlet ve toplumla ilişkileri ile dolaylı olarak kendisine olan faydası pragmatist felsefe bağlamında değerlendirilecektir. Tarihselliği, yapısalılığı ve görev niteliğinin verdiği etkiyle üç farklı pragmatist ilişki içerisinde olduğu anlaşılan polis örgütü hakkındaki bu çalışmada, pragmatizmin öncüleri kabul edilen filozofların yazdıkları eserler başta olmak üzere literatür taraması ve belge incelemesi yapılmış, gazete haberleri gözden geçirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Polis, Pragmatizm, Polis Yolsuzluğu, Güvenlik Hizmeti, Polis-Devlet ve Polis-Toplum İlişkileri.

Three Style Pragmatism in Police Organization

Abstract

Police is an organization which fulfils the security service. However with whom it is in relation in usefulness or in benefits is one of the subjects that have to be explained while fulfilling its service. Generally police is serving not only to state but also to society and itself. In this article the relations of police with its direct serving mass and the indirect benefit to itself will be evaluated in connection with the pragmatist philosophy. In this study in which it is understood that police organization is in three different pragmatist relations with the impulse of its history, structure and patterns of function, literature review, starting from books of philosophers which are being accepted as pioneers of pragmatism and document review are applied, news at newspapers were reviewed.

Keywords: Police, Pragmatism, Police Corruption, Security Service, Police-State and Police-Society Relations.

¹EGM Elmadâğ Polis Meslek Eğitim Merkezi Müdürlüğü, Ankara-TÜRKİYE
E-posta: ssim1971@gmail.com

Giriş

Polis örgütü güvenlik hizmetini verirken aynı zamanda hizmet ettiği hedef kitlenin güvenlik duygusunu da tatmin etmektedir. Fayda olarak görülebilecek bu tatmin, hedef kitlelere yönelik sadece tek yönlü olmak yerine çift yönlü özelliği olan bir ilişkiler yumağı olarak karşımıza çıkmaktadır. Diğer bir ifade ile polis örgütü ana hedef kitleleri olan devlet ve topluma fayda sağlamanın yanı sıra kendisine de fayda sağlamış olmaktadır. Bu açıklamalar ışığında polisin her bir hedef kitleye yönelik faydalarını olumlu ve olumsuz şeklinde bir sınıflandırma ile açığa kavuşturmak gerekmektedir. Bu gerek yerine getirilirken, pragmatizm kavramının tarihi gelişiminde geçirdiği anlamsal evrim ile her bir hedef kitlenin (devlet-toplum) polisle olan olumlu ve olumsuz ilişkilerinden faydalanılacaktır.

Pragmatizmin Kavramsal Çerçevesi

İlk ortaya atıldığı dönemden başlamak üzere pragmatizm de diğer bazı felsefi düşünce akımları gibi anlamsal olarak farklı şekillerde değerlendirilmiştir. Bu nedenle öncelikle söz konusu kavramın hangi anlamlarda kullanıldığı ve değerlendirildiği ortaya konulmalıdır. “Gerçekle ilgili” (Fouillee vd., 1916: 99) anlamına gelen pragmatizm “gerçek”, “davranış”, “yargı”, “iyi-kötü”, “fayda-zarar”, “acı-haz”, “çıkarcılık”, “deneyim”, “bilgi”, “inanç”, “doğa” ve “bireycilik” gibi kelimeler etrafında yoğunlaşan bir felsefi akımdır. Kaynağını Protagoras’ın sofist söylemleri (Cevizci, 2014: 65-70) ile Descartes’in din ile bilimi bağdaştırmaya çalışan söylemlerinden (Cevizci, 2014: 483) alan pragmatizm, 17. ve 18. Yüzyıllarda oluşan Anglo-Sakson aydınlanma hareketinin etkisiyle öncelikle İngiltere’de başlamış, seyrine Amerika’da devam etmiştir. Bu nedenle bu felsefi akım, savunucuları ve düşünsel temellerine göre iki farklı ülke bağlamında incelenmelidir.

Pragmatizm Anglo-Sakson bireyci anlayışını temsil etmektedir (Copleston, 2000: 9). Dolayısıyla bu felsefenin ilk olarak İngiltere’deki seyrine göz atılmalıdır. Pragmatizmin İngiltere’deki önde gelen temsilcileri olarak karşımıza Jeremy Bentham, John Stuart Mill (Özkurt, 2013: 2) çıkmaktadır. Fakat söz konusu filozoflardan önce pragmatizmin İngiltere’deki zeminini hazırlayan Francis Bacon, Thomas Hobbes ve David Hume’un düşünce ve söylemlerine yer verilmelidir. Her üç düşünür pragmatizmi hem faydacılık hem de çıkarıcılık açısından ahlaki bir zemine oturtmuşlardır. Onların söylemlerinde faydacılık zımni olarak dile getirilmekte, çıkarıcılık ise insanın tabiatında var olan özelliklerden biri olarak ifade edilmektedir. Bacon kendi söylemlerinde faydalı yerine “iyi” terimini kullanmaktadır. Çıkarıcılığı ise insanın kendini beğenmiş davranışlarının bir sonucu görüp, hayvan davranışları ile açıklayarak, yıkılmadan önce evi terk eden fareler ile karnını

doyurduktan sonra gözyaşı döken timsah örneğini vermektedir (Bacon, 1900:110). Hobbes (1651: 96) ise bireycilik temelinde pragmatizmi ahlak kavramı gölgesinde açıklamıştır. Ona göre insanlar çıkarlarına göre hareket ederler. Örneğin “güç” gelecekteki iyiyi elde edebilmesi için bir araçtır (Hobbes, 1651: 53) “Öznel haz” Hobbes’un ahlak kuramının temelidir (Hobbes, 1651: 35). Topluları ve ahlak kurallarını insanlar oluşturup, bu kurallara kendileri uyarlar. Bu kurallara uymak toplumu oluşturan insanların çıkarıdır (Özkurt, 2013: 11). David Hume’a göre ahlak, insan doğasının deneysel olarak açıklanmasında kullanılacak bir araçtır. Erdemler, aklın kendi başına kavrayabileceği şeyler değildir. Akıl, duyular yardımıyla elde ettiği deneyimle ahlaksızlık ve erdemi ayırt edebilmektedir. İnsan kendisi için iyi olanı duyuları ile elde edebilir (Hume, 1965: 456). Her üç filozofun da ortak yanı İngiliz empirizminin toplumsal alana da uygulanmasını savunuyor olmalarıdır. Bu savunu, temelinde pragmatizmi insan doğasına bağlamaktadır. Yukarıda da belirtildiği üzere söz konusu zemin, daha sonraları pragmatist felsefeye en yoğun katkıyı yapan Jeremy Bentham ve John S. Mill tarafından doldurulmuştur. Her iki düşünür de pragmatizmi “faydacılık” olarak ele almışlardır. Bacon, Hobbes ve Hume’dan etkilendiği belli olan Bentham’a göre de insanı iki motif yönlendirmektedir. Bunlar “acı” ve “haz”dır (Bentham, 1879: 2). İnsan hangi faaliyetinde olursa olsun sonuçta bu duyulara ulaşacaktır. Acı ve hazzın ölçütü “fayda”dır (Bentham, 1879: 29). İnsanın en büyük amacı olan mutluluğa ulaşması için gerekli olan onun faydasına olandır, diğer bir ifade ile çıkarına olandır (Özkurt, 2013: 33) John Stuart Mill ise fayda ilkesini, “insan haysiyeti” kavramı ile değerlendirmiştir. Ona göre insanoğlunun zihniyetinde hâkim olan düşünce “tek taraflılık”tır. Çok taraflılık ise kural dışıdır (Mill, 2012: 112). Bu nedenle faydalı olanın ne olduğundan çok nasıl elde edildiği Mill için önemlidir. Kısaca Mill’e göre, faydalı olan, bireysel olarak, toplumun tümünün yararlanacağı şekilde elde edilmelidir (Mill, 2012: 132). Görüldüğü üzere Anglo-Sakson düşünsel sistemi içerisinde pragmatizmin “faydacılık” tarafı daha fazla ele alınmaktadır. Oysaki Amerika’daki serüven için aynı şeyleri söylemek mümkün değildir. Wells (2003)’e göre pragmatizm Amerikan emperyalizminin bir aracı konumundadır. Diğer bir ifade ile pragmatizm, Amerikan sisteminde faydacılıktan çok üstü kapalı olarak çıkarıcılık kavramı olarak değerlendirilmiş, bu nedenle 1871’den 1874’e kadar Charles S. Peirce tarafından kurulan Metafizik Kulübü’nde bilinçli şekilde bir araç olarak geliştirilmiştir (Wells, 2003: 24).

Temelini “çıkarıcılık” olarak belirleyen Amerikan pragmatizmi, Peirce’nin 1877’de yazdığı “The Fixation of Belief” (İnancın Sabitlenmesi) ve 1878’de yazdığı “How to Make Our Ideas Clear” (Fikirlerimizi Nasıl Açık Hale Getiririz) makaleleri ile oluşmuştur denilebilir. Peirce (1877: 1) birinci makalesinde inançların nasıl oluştuğunu açıklamaya çalışmış bunun için de

ampirik bir yaklaşım sergilemiştir. Ona göre deneyim tek başına insana bir şey öğretmez, doğa hakkında bir şeyler öğretenin, dış etkilerin asla ulaşamadığı “iç aydınlanma” olduğunu belirtmiştir. Yine Peirce’e göre bizim dış önermelerde karar vermemizi sağlayan, aklın yapısal veya isteğe bağlı alışkanlığıdır (Peirce, 1877: 2). Bu açıklamalarla birlikte, inançlarımızın arzularımıza rehberlik ettiğini ve hareketlerimizi biçimlendirdiğini belirtmektedir (Peirce, 1877: 4). Hareketlerimiz bu arzularımızı tatmin etmek için şekillendirilir. Kısaca çıkara dönük faydaya yönelme insanın tabiatında vardır. Pragmatizm, Amerikan düşünsel hayatında William James’in dersleri ile parlamıştır denilebilir. William James, pragmatizmin temelini “fark yaratma”ya bağlamıştır (James, 2015: 63). Pragmatizm bu farkın yaratılması için bir araçtır (James, 2015: 65). William James ayrıca, pragmatizm felsefesinin belirli dogmaları ve öğretileri de yoktur derken aslında iyiye yönelmiş olan hareketin kendisinden çok, “iyi”nin önemli olduğunu vurgulamak istemiştir. Diğer bir ifadeyle amaç yöntem değil sonuçtur (Wells, 2003: 19) ve doğrular keşfedilmez, icat edilir (Tunalı, 2010: 64). Ona katılan Rorty’in dediği gibi “pragmatizm otorite karşıtıdır” (aktaran Bacon, 2010: 42). Dewey ise pragmatist felsefeyi eğitimde ele almıştır. Ona göre bilginin yerine araç ve amaç koyulmalıdır. Amaçlar ilgiden doğmalı, araçlar da amaca uygun olmalıdır. Eğitimin amacı çocukları ilgilerini gerçekleştirmek üzere var olan araçların ortaya çıkarılması olmalıdır (Wells, 2003: 116).

Özetlemek gerekirse, ister İngiliz Anglo-Sakson bireysel düşünce sistemindeki karşılığı ile faydacılık olsun, isterse Amerikan toplumsal gelişim sistemindeki çıkarıcılık olsun pragmatizm, insanın doğal yapısına dayandırılmaktadır. İnsan bencildir ve kendi çıkarını ön planda tutmaktadır. İnsan istediği ve kendisi için faydalı gördüğü sonuca en uygun araçlarla ulaşma tabiatı olan bir varlıktır.

Örgütlerde Pragmatizm

Örgütler; insan, malzeme ve bu ikisi arasındaki ilişkileri kapsayan bir sistemdir (Koçel, 1999: 21). Tüm bu sosyal sistem, belirli bir amacı gerçekleştirmek için meydana getirilmiştir. Bu amacın temelinde hem örgütün kendisine hem de hedef kitleye fayda sağlamak vardır. Örgütsel amacın gerçekleştirilmesinden hareketle, Yönetim ve Organizasyon dalında pragmatizme en yakın kavramlar olarak burada “Amaçlara Göre Yönetim”, “Durumsallık Yaklaşımı”, “SWOT Analizi”nden bahsedilebilir. Her üç yönetsel pratiğin temeline bakıldığında pragmatist felsefenin izlerini görmek mümkündür. Amaçlara Göre Yönetimin (AGY) ne olduğunu belirtmeden önce burada belirgin bir tanımının olmaması ve her amaca hizmet eden bir terim olmasıyla başlanabilir (Koçel, 1976: 47). AGY, amaçlara ulaşmak için

kullanılan tüm yolların en üst yoludur. Yönetimin temelinde belirli bir amaca ulaşmak var ise o amaca dönük en uygun eylem AGY'in konusu olmaktadır. AGY'nin ortaya çıktığı dönem de hayli önemlidir. AGY, II. Dünya Savaşından çok kısa bir müddet sonra 1954'te Peter F. Drucker tarafından ortaya atılmıştır. Örgütlerin amaçlarını gerçekleştirmede kuralları bile bir kenara bırakan (Drucker, 2000: 145) ve her yolun mubah olduğu anlamına da gelebilecek olan bu kavram, Amerikan çokuluslu şirketlerinin de önemli araçlarından biri haline gelmiştir. Örgütsel amaçların gerçekleştirilmesinde belki de en pragmatist yaklaşım olarak durumsallık yaklaşımını gösterebiliriz. Kısaca durumsallık yaklaşımı, örgütlerin amaçlarına ulaşırken karşılaştıkları iç ve dış değişimlerin ve zorlukların üstesinden gelmeleri için gerekli örgütsel tedbirleri almalarıdır (Koçel, 1999:201). Diğer bir ifade ile durumsallık yaklaşımında örgütsel yapı ve işleyişten çok amaca ulaşma ön plandadır. SWOT (Strenghts, Threats, Opportunities, Weaknesses) tekniği ise yönetim ve organizasyonda pragmatist tekniklerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. 1960'larda Stanford Üniversitesi'nde *Fortune 500* dergisinin desteğiyle yapılan bir proje sonucunda ortaya çıkan ve önceleri SOFT (Satisfactory, Opportunity, Faults, Threats) olarak bilinen bu tekniğe göre örgütler dış ve iç etkilere uyum sağlamak ve üstesinden gelmek için içerilerindeki kuvvetli ve zayıf noktaları ile dış dünyadaki fırsatları ve tehditleri analiz ederler. Bu tekniği yapmaları onların çıkarınadır.

Özetlemek gerekirse, örgütlerin de meydana getirilişlerinin bir amacı bulunmaktadır. Bu amacın gerçekleşmesi örgütün varlık nedenidir. O halde örgüt her durumda bu amacını gerçekleştirmek isteyecek, bu amaca ulaşmak için elinden geleni yapacak, her yolu deneyecektir.

Polis Örgütü ve Pragmatizm

Polis örgütü de toplumda güvenlik temelli amaçları gerçekleştirmek için kurulmuştur. Bu anlamda yarattığı fayda hem ait olduğu devlete, hem içinde bulunduğu topluma ve hem de kendisinedir. Fakat burada faydayı tam da olumlu anlamıyla anlamamak gerekmektedir. Pragmatizmi polis örgütü ile ilişkilendirirken “fayda” ifadesinden daha çok “çıkar” ifadesinin anlaşılması gerekmektedir. O halde polis örgütünün pragmatik ağı kendisi dahil olmak üzere yukarıda belirtilen iki unsur üzerinden değerlendirilmeye tabi tutulmalıdır. Polis örgütü kendisinin doğrudan bağlı olduğu devlet ve hedef kitlesinin büyük bir bölümünü oluşturan toplum ile karşılıklı ilişki içerisinde. Bu karşılıklılık, polisin de devlet ve toplumdan fayda elde etmesine de yardımcı olmaktadır.

Devlet Merkezli Pragmatist İlişki

Polis örgütünün kendisiyle beraber gelişen devletle olan pragmatist ilişkisini, öncelikle onun tarihselliğinde aramak gerekir. Polisin geçmişinde neden ve hangi amaca hizmet etmek için oluşturulduğu bize bu cevabı verecektir. Polis tarihine bakıldığında ilk dönemlerde insanların kendi güvenliklerini kendilerinin sağladığı görülmektedir. Göçebe toplumlardaki savaşçılar kabilelerini dış tehditlere karşı korumanın yanı sıra bağlı buldukları toplum içerisindeki huzurun teminini de sağlamaktaydılar. İnsanların göçebe toplumlardan yerleşik düzene geçmeleri neticesinde oluşan “üretim”, polisin fonksiyonel olarak farklı bir tarz geliştirmesine neden olmuştur. Toplumların tükettiklerinden fazlasını üretmeleri, üretilen artığın bir şekilde yaşam sağlama unsuru olarak toplumun diğer kesimlerine aktarılmasını gerektirmiş bu şekilde de “ticaret” meydana gelmiştir. Ticaretle başlayan değişim, toplumdaki kesimler arasında gelir dengesinin farklılaşması ile sonuçlanmış sonuçta ortaya “zengin/zenginlik” ile “fakir/fakirlik” gibi kavramlar çıkmaya başlamıştır. İşte polisin Fransa’da 1667 yılında Paris Genel Polis Vekâletinin (Stead, 1983), İngiltere’de 1829’da Londra Polis Müdürlüğünün (Melville Lee, 1901) ve Türkiye’de de 1845’te Polis Nizamnamesinin oluşturulması (Tongur, 1946) ile başlayan, bilinen anlamda kurumsallaşma süreci, toplumdaki kitlesel farklılaşmanın birer devamı olarak görülmelidir. Belirtilen hususların detayına inmek konunun daha iyi anlaşılmasını sağlayacaktır. İngiltere’de kapitalizmin gelişmesinden çok önceleri erken feodal dönemde oluşturulan Tithing veya Watch & Ward sistemleri belirli bölgelerde oturan sakinlerin sırayla güvenlik hizmetlerini sağlamaları kuralını içermektedir (Melville Lee, 1901: 4-5). Bu dönemde kapitalizm henüz tam anlamıyla gelişmediğinden burjuvazinin de tam anlamıyla toplum üzerindeki tahakkümünden bahsedilemez ancak kapitalizmin gelişmesiyle 18. yy’dan itibaren oluşmaya başlayan burjuvazi, işe öncelikle kendi yaşamsal ve ticari çıkarlarının ve güvenliklerinin sağlanması için özel bir takım güvenlik örgütleri kurmakla başlamıştır denilebilir. Bunlar arasında en bilinenleri; ticari yerlerden artan hırsızlığın önüne geçmek üzere oluşturulan ödül sisteminin bir sonucu olan ve eski hırsızlardan kurulu “Thief Takers” (Hırsız Yakalayıcıları) (Sklansky, 1999: 1195), yine geçmişi Thief Takers ve içerisinde görevlendirilen hırsızlara dayanan ve o dönem Londra’nın en işlek bölgelerinden biri olan Bow Caddesinde yine zenginler tarafından oluşturulan Bow Street Runners (Bow Caddesi Devriyeleri) (Fitzgerald,1888) ile ticaretin yoğun olduğu ve ülke dışına gidip gelen gemilerin ticari mallarını boşaltıp yükledikleri yer olan Thames nehri kıyılarında buradaki işletme sahipleri tarafından oluşturulan ve çoğunluğu ticari gemilerden mal çalan hamallardan kurulu Thames River Police (Thames Nehri Polisi)’tir (Colquhoun, 1798). Bu üç oluşuma bir de Yeomanry birliklerini eklemek yanlış olmayacaktır (Archer, 2000). Bunlar

İngiltere'deki zengin esnaf ve çiftçiler tarafından kurulan ve özellikle tahıl ayaklanmalarında ön saflarda yer alan birliklerdir. Tahıl ayaklanmalarında askeri birliklerin isteksiz davranışları ve zengin burjuvazinin acil güvenlik ihtiyaçları bu birliklerin kurulmasına neden olmuştur. Eski hırsızlardan kurulu “özel” polis örgütlerinin hepsi ticari faaliyetleri neticesinde belirli bir varlığa erişen burjuvazi tarafından oluşturulmuştur. Maaşları zenginlerin kazançları üzerine yük olarak binen bu ilk polis örgütleri, daha sonraları finansal çıkarlara yönelik yükün toplumla paylaşılması amacıyla bir takım yeniliklerin ortaya atılmasına neden olmuş ve sonuçta İngiliz polis örgütünün ilk prototipi 1829'da Londra'da yine burjuvazinin önemli katkıları ile kurulmuştur. Bu seyir Fransa'da da benzer bir yol izlemiştir denilebilir. Fakirliğin baskın olduğu 1789 öncesi Fransa'sında “ordu” genel anlamda güvenliği sağlamıştır. Kardinaler Dönemi olarak bilinen Richelieu ve Mazarin zamanında fakirliğin getirdiği açlığı protesto etmek amacıyla ayaklanmalar en üst noktaya erişmiştir (Şimşek, 2015a: 123). XIV. Louis henüz oniki yaşında iken, döneminin ünlü kardinali Mazarin'in bencil finansal oyunları nedeniyle meydana gelen Fronde (Sapan) ayaklanmalarında, bir grup göstericinin XIV. Louis'in yatak odasına kadar girmesi, onun 1667'de Paris Genel Polis Vekâletini kurmasının ana sebeplerinden biri olmuştur. Paris Polis Vekâletinin kuruluşundan sonra polisin çalışan sınıfın belirli bir düzene sokulması amacıyla kullanılması ve bunun da “istihbarat” faaliyetleri yoluyla gerçekleştirilmesi, gelişen burjuvazinin, ezilen halk kitlelerini kullanarak 1789 İhtilali'ni yapmalarına neden olmuştur. Bu ihtilal sonrasında belirli aralıklarla devrim sarmalına giren Fransa'da polis iktidara gelen her yönetici kitleye en yoğun faydayı sağlayan bir grup olmuştur. Bunlardan en bilineni ise Napoleon Bonaparte zamanında kurulan Polis Bakanlığı ve onun başında bulunan istihbarat uzmanı Fouche'dir. Polis örgütünün Türkiye'deki tarihselliğine bakıldığında ise yine aynı hedefe farklı bir yoldan varan bir seyrin takip edildiği görülmektedir. Türkiye'de de çok önceleri genel güvenlik örgütü olarak boşluğu askerin doldurduğunda şüphe yoktur. Osmanlı İmparatorluğunun 1838 Balta Limanı anlaşması ile başlayan yarı sömürgeleşme süreci (Ortaylı, 2012: 402), bu sömürüyü gerçekleştiren başta İngiltere olmak üzere birçok ülkenin kimi zaman dolaylı kimi zaman ise doğrudan Osmanlı İmparatorluğu'nun içişlerine karışmalarına zemin hazırlamıştır. Bu durumun en belirgin örneklerinden biri, “Reji İdaresi” olarak bilinen “Memalik-i Osmaniye Duhanları Müsterek'ül Menfaa Reji Şirketi” ve bu şirket tarafından kurulan “Reji Kolcuları”dır (Öztürk ve Keskin, 2013). Osmanlı İmparatorluğu yönetiminin 1854 yılında Kırım savaşı için aldığı borçları 1875 yılında ödeyemeyeceğini bildirmesi ile başlayan süreçte, alacaklı devletler alacaklarını tahsil amacıyla Osmanlı yönetimi ile Muharrem Kararnamesini imzalamışlardır. Bu anlaşmaya göre alacaklı devletler

“rüsümü sitte” denilen tütün, tuz, alkollü içki vergileri ile ham ipekten alınan öşürü kendileri toplayacaktır. Reji İdaresi de bu amaçla alacaklı devletler tarafından oluşturulan bir yönetimdir. Belirli bir süre sonra vergilerin toplanmasında zorluk çektiğini belirten yabancı bürokratlar Osmanlı topraklarında kendi güvenlik örgütünü kurmuşlardır. Global kapitalizmin Osmanlı topraklarında dönemin ekonomik zorluklarını kullanarak oluşturduğu bu örgüt “Reji Kolcuları”dır. Reji Kolcuları örneğinde olduğu gibi, 1845’te hazırlanan Polis Nizamnamesi ile başlayan yapısal süreç, ülkede ticaret yapan yabancıların güvenlik taleplerini yerine getirmek için gösterilen gayretler bütünü olarak görülebilir (Şimşek, 2015a: 230).

Özetle belirtmek gerekirse polis örgütü belirgin olarak varlık ve yokluk ekseninde belirli finansal çıkarların korunması amacıyla oluşturulmuştur. Bu çıkar geçmişte olduğu gibi günümüzde de post modern şekilde devam etmekte, gelecekte de şu ankinden pek de farklı olmayacağı düşünülmektedir.

Toplum Merkezli Pragmatist İlişki

Toplum ile polis arasındaki pragmatist ilişki toplum açısından “fayda” kavramı üzerinden değerlendirilmelidir. Toplum kendi polisine çıkar ilişkisi ile yaklaşmamaktadır. Fakat polis tarafından bu durum aynı şekilde ele alınmayabilir ki bu konu diğer bir başlık altında irdelenecektir. 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanununa (PVSK) göre;

“Madde-1:Polis, asayiş amme, şahıs, tasarruf emniyetini ve mesken masuniyetini korur. Halkın ırz, can ve malını muhafaza ve ammenin istirahatını temin eder.

Yardım isteyenlerle yardıma muhtaç olan çocuk, alil ve acizlere muaveneteder. Kanun ve nizamnamelerinin kendisine verdiği vazifeleri yapar.”

Yukarıdaki ifadeden “güvenlik” kavramının polis ile toplum arasında ortak payda olduğu anlaşılmaktadır. Polis devlet tarafından kendisine verilen yasal görevle bu hizmeti sağlamak durumundadır. Toplumun polisten yegâne beklentisi öncelikle kendi güvenliğini yasal sınırlar içerisinde sağlamasıdır (McLaren, 1979: 221). Güvenlik kavramı “suç öncesi” alınabilecek tedbirlerden “suç sonrası” yapılacak işlemlere kadar değerlendirildiğinde içerisine birçok polisiye faaliyetin konulabileceği bir kavramdır. Dolayısıyla toplumun polisten beklediği faydayı bu açıdan değerlendirmek gerekir.

Polisin, güvenliği sağlarken görev alanı yalnızca insanların toplu olarak yaşadığı yerlerdir. Diğer bir ifade ile polis insanların olduğu yerde görevlidir. Toplumsal yaşamda toplumu etkileyen olumsuzlukları haber alarak diğer bireyleri suç teşkil eden olumsuz davranışlara karşı ilk olarak

uyarma görevi de yine polisindir. Örneğin hırsızlık ve dolandırıcılık olaylarına karşı bireylerin polisler veya çeşitli iletişim araçları yoluyla bilgilendirilmesi buna örnek verilebilir. Bu görev şekli polisin günlük mesaisinde en fazla yeri işgal etmektedir (Reiner, 1992: 139). Suç oluşmadan önce polis bilgilendirme yapmakla topluma belirli bir düzen de vermekte, toplum suçla mücadeleye entegre edilmektedir (Fielding, 2009: 8). Polisin topluma düzen verme işlevi sadece suçla mücadele etmeyi içermemektedir. İdari bir takım güvenlik hizmetleri de toplumsal düzeni sağlayıcı niteliktedir. Trafik polisiği buna verilebilecek en belirgin örnektir. Otomobil sayısının artmasına paralel olarak gelişen trafik sorunu, sadece trafik ışıklarının faaliyete sokulması ile üstesinden gelinebilecek bir sorun olarak görünmemektedir. Özellikle büyükşehirlerde karşılaşılan trafik kaosunu belirli bir düzene koymak yine trafik polislerinin görevidir. Trafikteki karmaşa durumunda mekanik sistemler yeterli gelmemekte, yine organik sistemler en etkin sonucu vermektedir.

Polis örgütünün toplumsal düzeni sağlamada diğer bir özelliği ise “sosyal kontrol aracı” olmasıdır. Modern yaşamda ulaşım imkânlarının da gelişmesi ile insanlar dünyanın bir ucundan diğer bir ucuna rahatça gidebilmektedirler. Bu mobilizasyon hem ülkelerin içinde hem de dışında sürekli devam eden bir olgudur. Hareket serbestisi ve kolaylığı, normal hayatına devam eden kişilerin yanı sıra suçlu olarak kabul edilebilecek veya suç işleme kapasitesine sahip kişiler için de yasal olmayan eylemlerini yapabilecekleri yerlere rahat gidebilmeleri açısından önem arz etmektedir¹. Toplumların bu denli nitelik ve nicelik açısından değişimi polisin hedef konularından biri olmaktadır. Dolayısıyla suçların kontrolü sadece ülke vatandaşları için geçerli bir konu değil o ülkeye yasal veya yasadışı yollarla giren insanlar için de geçerlidir. O ülkede yaşayan toplum bu sayede kendisini dış toplumlara karşı da koruyabilmektedir.

Polisin topluma faydasının bir diğer yanını ise ekonomi oluşturmaktadır. Ekonomi ile güvenlik arasında yukarıda da belirtildiği üzere geçmişe dayalı bir ilişki vardır. Ekonomik yatırımlar güvenliğin olduğu bölgelerde daha rahat yapılmaktadır. Kaos ortamının olduğu bölgelerde ticari yatırımların yapılması veya işler halde tutulması mümkün değildir. Bir devletin zenginliği iyi bir polis örgütüne sahip olmasına bağlıdır (Knemeyer, 1980: 175). Dolayısıyla polis, hayatın normal seyrinde devam etmesinin yanı sıra

¹ 2010 yılında Arap ülkelerinde başlayan ve Arap Baharı olarak adlandırılan toplumsal hareketlerin sonuncusu olarak 2011 yılındaki gösterilerle meydana gelen ve günümüzde de devam etmekte olan Suriye iç savaşı neticesinde, ülkede rejime muhalif birden fazla yasadışı silahlı örgüt oluşmuştur. Bunlardan en etkili olan ve Irak-Şam İslam Devleti adı altında faaliyet gösteren IŞİD militanları savaş ortamından kaçan birçok Suriyeli ile birlikte Türkiye ve diğer Avrupa ülkelerine geçerek terör eylemi gerçekleştirmektedirler. 10 Ekim 2015 tarihinde Ankara’da, 14 Kasım 2015 tarihinde Paris’te meydana gelen terör saldırılarının bu şekilde gerçekleştirildiği belirtilmektedir (URL1, URL2).

ekonominin ve çalışma hayatının da normal olarak devam etmesine yönelik hazırladığı zemin ile toplumsal hayata fayda sağlamaktadır (Crowther, 2000; Neocleous, 2014: 179). Bu durum yukarıda belirtildiği şekilde burjuvazinin gizli gündemleri açısından da değerlendirilebilir ve bu yöndeki tartışmalara da hak verilebilir. Fakat toplumsal anlamda insanların kendi hayatlarını da devam ettirmeleri onların çalışmalarına bağlıdır. Polis burjuvazi ve çalışan sınıflar arasında kimi zaman bir araç kimi zaman bir tampon olmak suretiyle üzerine aldığı aykırı rollerle (Reiner, 1978: 76) insanlara daha rahat çalışma ortamı hazırlayarak da fayda sağlamaktadır.

Suç sonrası polislik, polisin toplumla olan pragmatist ilişkisinde madalyonun diğer tarafını oluşturmaktadır. Tüm alınan önlemlere rağmen toplum içerisinde suç işlenebilmektedir. Zira suçun olmadığı bir toplumda polise de ihtiyaç kalmayacaktır. Lakin suçun işlenmesinden sonra mağdur olanların tek tatmin noktası, kendilerine karşı suç işleyen kişi ya da kişilerin yakalanarak adli birimler önüne çıkarılmasıdır. Polis suçluları yakalamakla somut bir fayda sağlarken aynı zamanda mağduru manevi olarak da tatmin etmektedir (Skogan, 2009). Söz konusu durum mikro açıdan bireyin mağduriyetinin giderilmesi olarak düşünülebileceği gibi makro açıdan toplumun mağduriyetinin giderilmesi için de düşünülebilir. Terörle yapılan mücadele buna örnek olarak verilebilir. Terörle mücadelede en önemli katkının siyasi irade tarafından verilmesi gerekir. Ancak terör eylemlerinin artması ve toplumda yarattığı endişenin bir an önce giderilmesiyle toplum maddi açıdan olduğu kadar manevi açıdan da tatmin edilmiş olacaktır.

Polis Örgütünde Örgüt Merkezli Pragmatist İlişki

Yukarıda belirtildiği üzere insanların doğasında “faydacılık” ve “çıkarıcılık” olduğu kadar temel unsuru insan olan örgütlerin de çıkarları vardır. Bu ifade ile paralel olarak polis örgütünün de çıkarlarından bahsedilebilir. Çıkar kavramı açısından değerlendirebileceğimiz polisin pragmatist ilişkilerini, örgütsel ve bireysel (personel) açıdan ele almak gerekir.

Polis devletin toplumun katmanlarına nüfuz etme aracıdır (Ergut, 2004: 187). Bu nedenle örgütsel olarak ele alındığında polisin kendi çıkarına yönelik yapısal ve fonksiyonel anlamda genişleme eğiliminden bahsedilebilir. Devletten aldığı güç ve yetki ile güvenlik hizmetini yerine getirirken bu yayılmacı tavrını göstermektedir. Genişleme açısından bakıldığında, bir ülke içinde eğitim ve sağlık örgütlerinin yanı sıra en yaygın örgüttür. AGY, durumsallık yaklaşımı ve SWOT tekniği bu yayılmacı anlayışta polis örgütlerine hayli fayda sağlamaktadır. Zira önceden de belirtildiği üzere toplumun içerisinde onun ayrılmaz parçalarından biri olarak toplumdaki her duruma karşı bu üç anlayış ve teknikle kendisini dış ortama adapte edebilmektedir. Örgüt bu eğilimini öncelikle kendi bütçesinin

artırılması, artı personel ve malzeme isteği ile yerine getirmektedir (URL3). İlk olarak devletten aldığı maddi destek ile başlayan yayımlacılık sonradan örgüt içindeki birimlerin görevlerindeki genişleme ile devam etmektedir. Suç olgusu burada önemli bir rol üstlenmektedir. Polis suçun varlığı sayesinde devletten destek almakta ve genişlemesini tamamlamaktadır. Son dönemde polis örgütü yapısında yer alan Toplum Destekli Polislik Şube Müdürlükleri bunlara örnek olarak verilebilir. Toplum Destekli Polislik Şube Müdürlüklerinin yaptığı kimi görevlere bakıldığında güvenlik hizmeti vermekten çok sosyal amaçlı ve devletin diğer kurumlarının görevlerini yaptığı, bunu yaparken de suçun önlenmesinde sertlikten öte daha yumuşak görev tanımları ile topluma nüfuz etme eğiliminin olduğu anlaşılmaktadır (URL4).

Yapısal ve fonksiyonel açıdan devletin verdiği maddi desteğin yanı sıra polis örgütü toplumdan da fayda görmektedir. Polisin görev alanının insanların yaşadıkları yerler olduğu daha önceden belirtilmişti. Dolayısıyla polisin asıl hizmet hedefi insandır. Toplumdaki mevcut suç olgusu ile mücadele eden polisin ana yardım kaynağı yine toplumdaki bireylerin her biridir (Hunt, 1973: 168). Suçla mücadele ederken alanda polise ana desteği toplum vermektedir. Bir olay olduğunda her ne kadar teknolojik imkânlar polise yoğun fayda sağlasa da polis, olayları aydınlatmak için en faydalı bilgiyi toplumdan almaktadır. Bu nedenle polis olayları aydınlatırken toplumun desteğine her zaman muhtaçtır. Polis toplumdan aldığı bu destek sayesinde fonksiyonunu başarı ile yerine getirebilecektir.

Polis örgütü personeli, kendi içinde bulunduğu toplumun insanlarından seçilmektedir. Dolayısıyla polis örgütü insan unsuru yönünden de toplumdan fayda sağlamaktadır. Demokratik toplumlarda bu aşamada çift yönlü bir ilişki söz konusudur. Toplum kendi polisini seçtiği milletvekilleri ve sağladığı insan kaynağı ile kontrol etmeye çalışırken, polis örgütü de aynı unsurlar üzerinden toplumun sağduyusunu takip etmektedir (Bayley, 1990: 159).

Polis örgütünün yapısal ve fonksiyonel olarak fayda sağlamasına ek olarak örgüt içindeki bireylerinin de görevlerini yerine getirirken kişisel çıkarlarını ön planda tuttukları unutulmamalıdır. Bu çıkarlar kimi zaman örgüt yöneticilerinin kendi gelecekleri için örgütsel prestijden yararlanma şeklinde ortaya çıkabildiği gibi rüşveti de kapsayan suç şeklinde de ortaya çıkabilmektedir. Toplumla yakın temasta olan polis personelini yolsuzluktan ayrı düşünmek mümkün değildir. Bu durum sadece üçüncü dünya ülkelerinde değil, en gelişmiş ülkelerde de aynıdır (Kutnjakivkovic, 2003: 593). Kendi gelirlerinden daha fazla gelir elde edebileceği görevlerde de çalışabilen polis personeli, mesleki etik kavramını bir kenara bırakarak reel durumlarının verdiği etki ile rüşvet alabilmektedir. Bu konuda yurtdışında

yapılan bilimsel çalışmalar hayli fazla iken Türkiye’de örgütsel gizliliğin (Şimşek, 2015b: 261) verdiği etki ile yapılan çalışmalar yeterli değildir. Oysaki Türkiye’de de polislerin karıştığı rüşvet olayları da az değildir². Bir doktor, bir hemşire veya bir öğretmen emekli olduktan sonra meslekleri ile ilgili özel sektörde de çalışabilmektedirler. Fakat bu durum polis örgütü gibi disiplin mesleklerinin üyeleri için aynı değildir. Polislik görevinin yıpratıcılığı nedeniyle polis personeli emekli olduktan sonra ya hiçbir iş yapamamakta ya da 5188 sayılı Özel Güvenlik Kanununun 14. Maddesine göre eğitime tabi tutulmaksızın bulabildiği ve bedeninin elverdiği ölçüde özel güvenlik sektöründe çalışabilmektedir. Bu durum alt kademe polis personeli için belirtilen şekilde iken polis yöneticileri için aynı değildir. Türkiye’de polis örgütünün siyaset ile doğrudan ilişki içerisinde olması polis yöneticilerinin de mesleki geçmişlerinden çok siyasi referanslar ile göreve gelmelerine neden olmaktadır. İktidarda bulunan siyasi kadroya yönelik şiddet içerikli muhalefetin kalmasına veya yok olmasına karar verebilecek bir gücün başında bulunan polis yöneticileri (Bayley, 1990: 192) emekliliklerinde de, kendilerine görev veren siyasi otoriteye hizmet etmeye devam etmektedirler. Türkiye’nin yakın geçmişinde birçok polis müdürünün Vali veya milletvekili olduğu bir gerçektir. Bu açıklamalar ışığında devleti yönetenlerin polis örgütü üzerinden çıkarlarını gözettikleri gerçeğinin yanı sıra, polis personelinin de mesleklerini icra ederken, kendilerine yönelik fiziksel veya idari bir zarar gelmesini önleyerek (Reiner, 1992: 128), gelecekte yapmak istedikleri işlere yönelik çıkarlarını da göz önünde bulundurdıkları düşünülebilir.

Sonuç

“Fayda” ve “çıkar” kavramları yüzyıllar önce “pragmatist” felsefe içerisinde kendilerine yer bulmuştur. İngiliz Anglo-Sakson bireyci yaklaşımının bir ürünü olan bu felsefi akımın temelinde insan doğasındaki bencilliğin hâkim olduğu fikri yer almaktadır. İngiltere ve Amerika’da seyrine başlayan akım, siyaset, eğitim, örgüt kuramlarında da kendisine yer bulmuş, insanın doğasına yaptığı vurgu ile evrensellik kazanmıştır. En temel unsuru insan olan örgütler de belirli amaçları gerçekleştirmek için oluşturulmuşlardır. Polis örgütü, güvenlik hizmetini tekel olarak veren ve hedef kitlesi devlet ve toplum olan bir örgüttür. Bu hizmeti vermekle hem devlete hem de içinde bulunduğu topluma fayda sağlamaktadır. Devlet ile olan pragmatist ilişkisi tarihselliğinde saklı olan polis örgütünün ilk anlardaki kuruluş amaçlarına bakıldığında belirli ekonomik çıkarların güvenliğinin sağlanması için oluşturulduğu bir gerçektir. Geçen zaman süresince değişimin verdiği etki ile

² Konu ile ilgili birden fazla örnek bulunmaktadır. Bu nedenle değişik yayın organlarındaki ilgili haberlere bakılabilir.

modern toplumlarda polisin görevi suç öncesi ve suç sonrası şeklinde sınıflandırmaya tabi tutulmuştur. Suç öncesi polislikte toplumu suça karşı bilgilendirme, sosyal kontrol aracı olarak kendi toplumunu diğer toplumların suçlularına karşı koruma ve ekonominin daha rahat işlemesi için zemin hazırlanması gibi geniş bir fonksiyon yelpazesi bulunmaktadır. Buna karşın toplumda suç her halükarda işlenmektedir. Polis, işlenen suçların faillerini bularak mağdur ve topluma maddi hem de manevi anlamda fayda sağlamaktadır. Örgüt kuramları içerisinde Amaçlara Göre Yönetim, Durumsallık Yaklaşımı ve SWOT tekniği şeklinde kendisini gösteren pragmatist yaklaşımın, bir örgüt olarak polisi de etkilediği muhakkaktır. Örgütsel anlamda, polis, topluma nüfuz etme özelliği ile bu yaklaşım ve teknikleri en iyi kullanabilen bir örgüttür. Polis örgütünün, devletin diğer kurumlarının yapması gereken görevleri kendi bünyesinde toplaması suretiyle yapısal ve fonksiyonel genişleme eğilimi bu teknik ve yaklaşımların bir tezahürüdür. Söz konusu teknik ve yaklaşımları kullanırken faydacı bir bakış açısı ile hareket eden polis örgütünün, kendi içindeki çalışanları açısından bakıldığında daha çok çıkarıcı bir yaklaşım sergilediği belirtilebilir. Genel olarak alt ve orta kademe çalışan personelin rüşvet gibi yolsuzluk eğilimlerinin olması ile üst kademe yöneticilerinin kendilerini üst kademelere yerleştiren siyasi iradede faydalanarak daha sonradan vali veya milletvekili gibi daha üst görevlere getirilmesi bu açıdan değerlendirilmelidir.

KAYNAKÇA

- Archer J.E. (2000). *Social Unrest and Popular Protest in England 1780-1840*, New York: Cambridge University Press.
- Bacon, F. (1900). *Essays of Bacon*. London: Arthur L. Humphreys.
- Bacon, M. (2010). *Richard Rorty: Pragmatizm ve Politik Liberalizm*, Ankara: Elips Kitap.
- Bayley, D.H. (1990). *Patterns of Policing: A Comparative International Analysis*, USA: Rutgers University Press.
- Bentham, J. (1879). *An Introduction to the Principles of Morals and Legislation*. Oxford: Clarendon Press.
- Cevizci, A. (2014) *Felsefe Tarihi*. İstanbul: Say Yayınları.
- Copleston, F. (2000). *Yararcılık ve Pragmatizm*. (Çev.:D. Canefe), İstanbul: İdea Yayınevi.
- Colquhoun, P. (1798). *A Treatise on the Commerce and Police of the River Thames: Containing A Historical View of the Trade of the Port of London*, London: H.Baldwin and Son Company.
- Crowther, C. (2000). *Thinking about the Underclass*. *Theoretical Criminology*, 4(2): 149-167.
- Drucker, P.F. (2000). *Gelecek İçin Yönetim*. Ankara: İş Bankası Yayınları.
- Ergut, F. (2004). *Modern Devlet ve Polis: Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Toplumsal Denetimin Diyalektiği*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Fielding, N. (2009). *Ideas in British Policing*. London: the Police Foundation.
- Fitzgerald, P. (1888). *Chronicles of Bow Street Police-Office with an Account of the Magistrates and Runners, and Police and Selection of Most Interesting Cases*. Vol:I, London: Chapman and Hall Ltd.
- Fouillee, A., Charmont, J., Duguit, L., Demogue, R. (1916). *Pragmatism, Modern French Legal Philosophy*. Boston: The Boston Book Company, pp: 99-105.
- Hobbes, T. (1651). *Leviathan*, London: Green Dragon.
- Hume, D. (1965). *A Treatise of Human Nature*. Oxford: Clarendon Press.
- Hunt, R.A. (1973). *Police and Public: Communication*. *Police Journal*, April: 67-177.
- James, W. (2015). *Pragmatizm*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Koçel, T. (1976). *Amaçlara Göre Yönetim*. *Yönetim Dergisi*, 1(3): 47-59.
- Koçel, T. (1999). *İşletme Yöneticiliği*. 7. Basım, İstanbul: Beta Yayınları.
- Knemeyer, F.L. (1980). *Polizei*. *Economy and Society*, 9(2): 172-196.

- Kutnjakivkovic, S. (2003). To Serve and Collect: Measuring Police Corruption. *The Journal of Criminal Law and Criminology*, 93(2-3): 593-649.
- McLaren, P. (1979). Does Society Expect Too Much From Its Police?. *Police Journal*, 52: 218-228.
- Melville Lee, W.L. (1901). *A History of Police in England*. London: Methuen and Co.
- Mill, J.S. (2012). *Hürriyet Üstüne*. (Çeviren: M.O. Dostel), Ankara: Liberte Yayınları.
- Neocleous, M. (2014). *Savaş Erki Polis Erki*. (Çev: B. Sümer Aydaş), Ankara: Notabene Yayınları.
- Ortaylı, İ. (2012). *Türkiye Teşkilat ve İdare Tarihi*. Ankara: Cedit Neşriyat.
- Özkurt, H. (2013). *Jeremy Bentham'ın Faydacı Ahlak ve Hukuk Teorisi*. İstanbul: XII LevhaYayıncılık.
- Öztürk, M.Y., Keskin, N.E. (2013). *Tütün Sektöründe Yabancı Yatırım: Reji Deneyimi Işığında Bugünü Anlamak*. *Çalışma ve Toplum*, 2: 91-118.
- Peirce, C.S. (1877). *The Fixation of Belief*. *Popular Science Monthly* 12(Nov.): 1-15.
- Peirce, C.S. (1878). *How To Make Our Ideas Clear*. *Popular Science Monthly*, 12 (Jan.): 286-302.
- Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanunu* (1934).T.C. Resmi Gazete, 2751, 4.7.1934.
- Reiner, R. (1978). *The Police, Class and Politics*. *Marxism Today*, March: 69-80.
- Reiner, R. (1992). *The Politics of the Police*. USA: University of Toronto Press.
- Sklansky, D.A. (1999). *The Private Police*. *UCLA Law Review*, pp. 1165-1287.
- Skogan, W.G. (2009). *Concern About Crime and Confidence In The Police*. *Police Quarterly*, 12(3): 301-318.
- Stead, P.J.(1983). *The Police of France*, New York: Macmillan Publishing Company.
- Şimşek, S. (2015a). *Polislik Kurumunun İnşası ve Polislerin Meslek Örgütlenmesi: Türkiye, İngiltere ve Fransa Örnekleri*, Yayınlanmamış Doktora Tezi. TODAİE.
- Şimşek, S. (2015b). *Polisliğin Kronik Hastalığı: Kinizm*. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 8(1): 251-269.

- Tongur, H. (1946). Türkiye’de Genel Kolluk Teşkil ve Görevlerinin Gelişimi. Ankara: Kanaat Matbaası.
- Tunalı, İ. (2010). Felsefeye Giriş. İstanbul: Altın Kitaplar.
- Wells, H.K. (2003). Emperyalizmin Felsefesi Pragmatizm. İstanbul: Sorun Yayınları.
- URL1. Ankara Başsavcılığı: Ankara saldırısını IŞİD düzenledi. http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/10/151028_ankara_saldiri_savcilik. ErişimTarihi: 18.11.2015.
- URL2. Paris’teki saldırıları IŞİD düzenledi. ErişimTarihi: 18.11.2015. <http://www.sabah.com.tr/dunya/2015/11/14/paristeki-saldirilar-i-sid-duzenledi>.
- URL3. Bütçede Emniyetin Payı Artıyor. Erişim Tarihi: 1.8.2015. <http://www.aljazeera.com.tr/al-jazeera-ozel/butcede-emniyetin-payi-artiyor>.
- URL4. Hakkari’de bir aydır suları kesik olan gençler polisten yardım istedi, http://tvarsivi.com/hakkaride-bir-aydir-sulari-kesik-olan-gencler-polisten-yardim-istedi-29-12-2011-izle-i_2011120823840.html. ErişimTarihi: 08.01.2012.